INSTRUCȚIUNI ȘI LINII DIRECTOARE PENTRU ARBITRI

Ediția 2015

Adaptare de Alin Mateizer

INTRODUCERE

Aceste instrucțiuni sunt valabile pentru toate competițiile internaționale. Datorită importanței acestor evenimente toți arbitrii trebuie să fie pregătiți să-și desfășoare activitatea în cele mai bune condiții fizice și psihice. Este foarte important pentru toți arbitrii internaționali să conștientizeze cât de importantă este activitatea lor pentru voleiul modern.

Comisia de Arbitri a FIVB (IRC) face un apel către toți arbitrii care vor oficia la competiții să studieze cu atenție Regulamentul Jocului de Volei (2015-2016) precum și Instructiunile și Liniile Directoare, pentru a face ca acest sport să devină mai alert și lipsit de întreruperi. FIVB și IRC au încredere că toți arbitrii internaționali stăpânesc și știu cum să aplice Regulile Oficiale ale Jocului de Volei, de aceea considerăm că nu este necesar să intrăm în detalii cu privire la reguli. Principalul scop al acestei lucrări este de a uniformiza cât mai mult posibil criteriile de arbitraj.

Chiar dacă acest document este realizat pentru arbitrii internaționali și se adresează lor în special, toți arbitrii de volei sunt invitați să-l citească și să-i studieze conținutul. Mai mult decât atât, toți arbitrii naționali și locali sunt încurajați să discute acest document cu arbitrii internaționali din țările lor.

* * *

Este total neadevărat faptul că arbitrajul se rezumă doar la conducerea unui meci folosind Regulile de Joc ca bază a deciziilor luate, pentru că arbitrajul nu poate fi confundat cu aplicarea automată sau mecanică a regulilor. Se cere o mare competență pentru un arbitru. Această competență este acumulată prin experiență personală, prin participarea de-a lungul anilor, la cât mai multe competiții și prin conștientizarea faptului că arbitrul nu este un outsider ci face parte integrantă din joc. De aceea, el nu trebuie să-și îndeplinească atribuțiile doar căutând și contabilizând greșelile tehnice sau de conduită ale echipelor sau jucătorilor, aplicând apoi sancțiunea corespunzătoare. Această viziune ar fi o foarte mare greșeală pentru un arbitru. Dimpotrivă, el trebuie să fie un expert și un prieten conlucrând cu jucătorii pentru joc. Doar dacă este absolut necesar, el trebuie să ia o decizie negativă.

Niciodată nu trebuie să iasă în evidență, ci trebuie să rămâna în fundal, intervenind doar dacă este necesar. O asemenea atitudine este imperios cerută în voleiul de azi. Voleiul modern și dorințele FIVB cer un volei spectaculos, realizând un show pentru public și, prin intermediul mass-media, pentru milioane de telespectatori. Voleiul modern este un joc rapid și incitant, în care nu există contact direct între adversari, cerând coordonare, pregătire fizică și muncă în echipa la cel mai înalt nivel. Voleiul actual nu trebuie să se joace doar pentru satisfacția jucătorilor într-o sală mică, fără spectatori, ci trebuie transmis în întreaga lume. Se poate întampla ca spectatorii să nu audă întotdeauna fluierul arbitrului dar ei vor vedea cu siguranță spectacolul sportiv realizat individual sau în echipă pentru obținerea victoriei.

Un bun arbitru ajută la realizarea acestui spectacol prin a rămâne în umbră. Un arbitru slab va stânjeni spectacolul prin dorința lui de a fi în prim planul acțiunii, fapt care este împotriva cerințelor FIVB. El trebuie să răsplătească efortul jucătorilor care realizează acțiuni spectaculoase în spiritul regulilor de joc. Mai mult decât atât, este esențial ca arbitrii să aibă relații excelente cu jucătorii, antrenorii, etc. și să aibă o comportare ireproșabilă.

În timpul meciului el trebuie să discearnă între trăirile și emoțiile normale datorate tensiunii meciului și comportările evident nesportive. El nu trebuie să pedepsească niciodată acele manifestări spontane, normale în așa fel încât meciul să se desfășoare într-o atmosferă bună; trebuie permisă exprimarea normală a trăirilor, de exemplu ridicarea de pe banca de rezerve și aplaudarea unor faze frumoase de joc sau pentru încurajarea colegilor, etc. Totuși exprimarea negativă și gesturile incorecte față de adversari sau protestele la deciziile arbitrilor sunt cu desăvârșire interzise și trebuie sancționate.

ANALIZA REGULILOR DE JOC

REGULA 1 - ARIA DE JOC

1. Subcomisia de Arbitri, ca parte a Comitetului de Control, trebuie să verifice cu două zile înainte de competițe atât dimensiunile cât și calitatea liniilor de delimitare. În cazul în care nu există Comitet de Control atunci, cu o zi înainte de competitie, arbitrii trebuie să verifice și să măsoare dacă dimensiunile existente sunt în conformitate cu cele prescrise. Dacă observă o neregularitate trebuie să o aducă la cunoștința organizatorilor și să se asigure că ea va fi rectificată. Arbitrii trebuie să verifice:
   - 1.1 dacă liniile au exact 5 cm lățime (nici mai mult, nici mai puțin)
   - 1.2 lungimea liniilor și a diagonalelor (12,73 m) în ambele terenuri
   - 1.3 dacă liniile au o culoare diferită de cea a terenului și a zonei libere
   - 1.4 dacă, la o competiție alta decât una mondială și oficială a FIVB, există linii ale altor terenuri.În acest caz liniile terenului de volei trebuie să fie de culoare diferită de celelalte.

2. Linia de centru face parte din ambele terenuri de joc. (Regula 1.3.3)

3. Verifică dacă zona liberă, în cazul unei competiții mondiale și oficiale ale FIVB, măsoara 6,5m de la linia de fund

4. Jucătorii au dreptul să joace mingea în afara propriei zone libere (cu excepția serviciului). Astfel o minge poate fi recuperată din orice punct din afara propriei zone libere. Situația și regula se aplică diferit în zona liberă adversă. (Regula 10.1.2)

REGULA 2 - FILEUL ȘI STÂLPII

1. Datorită elasticității fileului, primul arbitru trebuie să verifice dacă acesta este bine întins. Prin aruncarea unei mingi el poate observa dacă aceasta revine corect din fileu. Dintr-un fileu bine

întins mingea trebuie să revină corect iar materialul din care este confecționat fileul nu trebuie să fie prea elastic.

Dacă fileul face "burtă" atunci nu poate fi folosit.
Planul vertical al fileului trebuie să fie de-a lungul axei liniei de centru, perpendicular pe suprafața de joc.
Antenele trebuie să fie amplasate de o parte și de alta a fileului, deasupra liniilor laterale (Diagrama 3)

2. Meciul nu va putea fi jucat dacă ochiurile fileului sunt rupte (v. Regula 10.3.2).

3. Al doilea arbitru trebuie să măsoare înălțimea fileului înainte de tragerea la sorți, folosind o tijă (de preferința metalică) special destinată acestui scop și care trebuie să facă parte din echipamentul auxiliar cerut la teren. Pe tijă se vor marca înălțimile de 243/245 cm pentru bărbați și 224/226 cm pentru femei. Pe parcursul măsurătorii, primul arbitru trebuie să-l însoțească pe cel de-al doilea arbitru, pentru a o superviza.

4. În timpul meciului (și în special la începutul fiecărui set) arbitrul asistent de linie corespunzător trebuie să verifice dacă benzile laterale sunt amplasate perpendicular pe suprafața de joc, deasupra liniilor laterale și dacă antenele se află exact la marginea exterioară a benzilor. Dacă el constată o iregularitate, trebuie să o corecteze imediat.

5. Înaintea meciului (înaintea încălzirii oficiale) și în timpul jocului, arbitrii trebuie să se asigure că stâlpii sau platforma arbitrului nu prezintă pericol de accidentare pentru jucători (ex: protuberanțe ale vinciului, cabluri de fixare a stâlpilor, etc.);

6. **Echipament adițional**: băncile de rezervă, masa scorerului, două sonerii electrice cu becuri roșii/galbene (câte unul lângă fiecare antrenor principal) pentru a semnaliza cererile de întrerupere regulamentară (T.O., înlocuiri excepționale sau o înlocuire datorată discrepanței dintre fișa de poziție și formația de start din teren), un scaun (platformă) pentru primul arbitru, o tijă pentru măsurarea înălțimii fileului, un aparat pentru măsurarea presiunii mingilor de joc, o pompă, un termometru, un aparat pentru măsurarea umidității aerului, un suport pentru cele 5 mingi de joc, plăcuțe pentru înlocuiri - cu numere de la 1 la 20 pentru competițiile mondiale și oficiale ale FIVB, 6 ștergătoare de teren de 1 m lățime, cel puțin 8 prosoape absorbante (40x40 cm. sau 40x80 cm.) pentru ștergătorii rapizi de teren, câte două scaune pentru fiecare arie de pedeapsa și o bluză/vestă pentru Libero. Pentru competițiile mondiale și oficiale ale FIVB, la masa scorerului trebuie să se afle o sonerie (avertizor sonor) pentru a fi semnalizate greșelile de rotație, greșelile Libero-ului, T.O. Tehnice și solicitările pentru înlocuirile de jucători.

7. De asemenea organizatorii trebuie să asigure un set de antene și un fileu de rezervă sub masa scorerului.

8. La competițiile mondiale și oficiale ale FIVB este obligatoriu să existe o tabelă de marcaj electronică precum și una manuală la masa scorerului.

REGULA 3 - MINGEA

1. Lângă masa scorerului trebuie să fie amplasat un suport pentru 5 mingi de joc (5 mingi în joc).

2. Înaintea meciului, al doilea arbitru trebuie să intre în posesia celor 5 mingi de joc, cărora trebuie să le verifice caracteristicile (culoare, circumferința, greutate și presiune). După aceasta, al doilea arbitru răspunde de aceste mingi pe toată durata meciului iar la sfârșitul meciului va ajuta la returnarea mingilor către organizatori.

3. Trebuie să se folosească numai mingi omologate de FIVB (pentru fiecare competiție se stabilesc marca și tipul mingei). Arbitrii trebuie să verifice acest lucru și, dacă ștampila FIVB nu este tipărită pe minge, ei pot decide să nu înceapă meciul.

4. Sistemul cu cinci mingi - în timpul meciului:
   În zona liberă vor fi folosiți 6 culegători de mingi (copii de mingi) amplasați în locurile indicate în Diagrama 10 din Regulamentul Jocului de Volei.
   Înaintea începerii meciului copiii de mingi din pozițiile 1, 2, 4 și 5 vor primi cîte o minge de la al doilea arbitru, care apoi ofera cea de a cincea minge jucătorului la serviciu (la fel se întâmplă și înaintea setului decisiv);

   În timpul meciului, când mingea este afară din joc:
   4.1 Dacă mingea este în afara terenului, cel mai apropiat copil de mingi o va recupera și o va trimite imediat, prin rostogolire, în așa fel încât să ajungă la copilul care a înmânat mingea jucătorului de la servici.
   4.2 Mingea va fi transferată între copiii de mingi prin rostogolire pe sol (nu prin aruncare) numai atunci când mingea este afară din joc. De preferat este să se evite trimiterea mingii pe partea terenului unde este masa scorerului.
   4.3 Daca mingea se află în teren, atunci jucătorul cel mai apropiat de ea trebuie să o trimită în afara terenului, prin rostogolire, peste cea mai apropiată linie de margine.
   4.4 Atunci când mingea este afară din joc, copilul de mingi din poziția 1 sau 2 ori 4 sau 5 trebuie să înmâneze mingea jucătorului la serviciu, cât mai curând posibil, pentru ca serviciul să fie efectuat fără nicio întârziere.

REGULA 4 - ECHIPELE

1. Pentru competițiile oficiale și mondiale ale FIVB (dacă nu există un regulament specific acelei competiții) delegația echipei poate fi formată din maximum 17 persoane între care 12 jucători (dintre ei pot fi cel mult 2 Libero) și maximum 5 oficiali. Cei 5 oficiali sunt: antrenorul principal, maxim 2 antrenori secunzi, un medic și un fizioterapeut. (Notă: atât medicul cât și fizioterapeutul trebuie să fie acreditați în prealabil de către FIVB).

Înaintea meciului (în timpul protocolului oficial) arbitrii trebuie să verifice numărul persoanelor autorizate să stea așezate pe banca de rezerve sau în aria de încălzire.

Deoarece în timpul meciului numai membrii echipei au dreptul să stea pe banca de rezerve sau să participe la încălzire (cu excepția fizioterapeutului care dacă nu este oficial în meci poate participa până la începerea încălzirii oficiale), niciunei alte persoane nu i se va permite să ia parte la încălzirea oficială și la încălzirea dintre seturi (Regula 4.2.2).

Numai membrilor echipei înscriși în foaia de arbitraj și care sunt îmbrăcați în treninguri li se permite să intre pe terenul de joc și în zona libera în timpul încălzirii oficiale (cu excepția fizioterapeutului dacă acesta nu este înscris în foaia de arbitraj).

2. Pentru competițiile oficiale și mondiale ale FIVB, regulamentele specifice vor stabili cum vor fi desemnați cei 12 jucători pentru fiecare meci. Ei vor trebui să poarte aceleași numere pe echipament în fiecare meci. Notă: Pentru anumite competiții FIVB este permis ca echipa să aibă 14 jucători. În acest caz este obligatoriu ca echipa să joace cu doi Libero. Regulamentul specific al fiecărei competiții va indica ce sistem se aplică.

3. În mod normal, la meciurile sau turneele internaționale, primul arbitru nu are obligația de a cere documente pentru a verifica identitatea jucătorilor înregistrați în foaia de arbitraj (identitatea lor trebuie verificată în prealabil de Comitetul de Control al jocului sau turneului). dacă totuși există un regulament specific care să restricționeze participarea și nu este niciun Comitet de Control atunci, ținând cont de regulile specifice, primul arbitru trebuie să verifice identitatea jucătorilor. Jucătorii aflați sub incidența regulilor specifice nu vor participa la joc. dacă exista o diferență de opinii, atunci primul arbitru va consemna decizia sa în foaia de arbitraj sau într-un raport suplimentar (în cazul meciurilor internaționale el poate cere opinia sau decizia Sub-Comitetului de Apel).

4. Antrenorul și căpitanul de echipa (care au sarcina să verifice și să semneze componenta echipei înregistrată în foaia de arbitraj sau în foaia electronică de arbitraj) sunt răspunzători de identitatea jucătorilor înscriși în foaia de arbitraj.

5. Primul arbitru trebuie să verifice echipamentul echipelor. dacă acesta nu este conform cu REGULA 4.3 atunci el trebuie schimbat. Jucătorii unei echipe trebuie să poarte același echipament iar tricourile trebuie să nu fie în afara șorturilor. În caz contrar, arbitrul este obligat să ceară jucătorului într-un mod politicos să-și aranjeze ținuta introducând tricoul în șort, în special la inceputul meciului sau setului.

   Căpitanul echipei trebuie să poarte o bandă (8x2 cm) sub numărul de pe piept, care să fie ușor de văzut pe durata întregului meci. Arbitrii trebuie să verifice acest lucru la începutul meciului.

6. Dacă echipele se prezintă la joc cu echipament de aceeași culoare atunci echipa trecută prima pe foaia de arbitraj (înaintea tragerii la sorți, conform Tabelei Berger) trebuie să schimbe echipamentul.

7. Echipamentul oficialilor echipei poate fi compus din trening și tricou sau sacou, cămașă, cravată și pantaloni lungi.
   Oficialii aflați pe banca de rezerve (conform autorizării prealabile) trebuie să se conformeze următoarelor opțiuni de purtare a echipamentului:
   7.1 toți să poarte trening și tricou de aceeasi culoare și model, *sau*
   7.2 toți să poarte sacou, cămașă, cravată (pentru barbați) și pantaloni lungi de aceeași culoare și model, cu excepția fizioterapeutului care poate purta treningul echipei și tricou.
   Asta înseamnă că în cazul în care antrenorul își scoate haina sau bluza de trening atunci și ceilalți oficiali trebuie să și le scoată la rândul lor în același moment, pentru a păstra o ținută uniformă.

REGULA 5 - CONDUCĂTORII ECHIPEI

1. Primul arbitru trebuie să se informeze cine este căpitanul în joc și cine este antrenorul, singurii care pot interveni în timpul meciului. Arbitrii trebuie să știe pe tot parcursul meciului cine sunt căpitanii în joc.

2. În timpul meciului, al doilea arbitru trebuie să verifice dacă jucătorii de rezervă sunt așezați pe bănci sau se află în aria de încălzire. În timpul seturilor, jucătorilor aflați în aria de încălzire, nu li se permite să folosească mingile. Atât jucătorii aflați pe banca de rezerve cât și cei aflați în aria de încălzire nu au voie să protesteze sau să conteste deciziile arbitrilor. O asemenea atitudine trebuie sancționată de primul arbitru.

3. Dacă un căpitan de echipă cere o explicație primului arbitru cu privire la aplicarea unei reguli de joc, atunci acesta din urma este obligat să răspunda nu numai prin repetarea semnalizării ci și utilizând limba oficială a FIVB (engleza), vorbind pe scurt, folosind expresii din Regulamentul Jocului de Volei. Căpitanul în joc are dreptul să ceară explicații, în numele colegilor săi de echipă, doar asupra aplicării sau interpretării unei reguli de joc (de aceea căpitanul de echipă aflat pe banca de rezerve sau în aria de încălzire nu are acest drept).

4. Cu excepția întreruperilor de joc regulamentare (time-out și înlocuiri de jucători), antrenorul nu are dreptul să ceară altceva membrilor corpului de arbitraj. În cazul în care pe tabela de marcaj nu este înscris numărul de întreruperi regulamentare deja consumate și/sau nu este afișat ori nu este corect scorul, antrenorul se poate informa la scorer, dar numai atunci când mingea este afară din joc.

REGULA 6 - CÂȘTIGAREA UNUI PUNCT, UNUI SET ȘI A MECIULUI

Dacă o echipa devine incompletă sau este declarată forfait, atunci scorerul trebuie să completeze foaia de arbitraj conform Regulii 6.4.

REGULA 7 - STRUCTURA JOCULUI

1. Fișa cu formația inițială trebuie verificată de al doilea arbitru și de către scorer înainte de a o înregistra în foaia de arbitraj. Ei trebuie să verifice dacă numerele jucătorilor înscriși în fișa cu poziția inițiala se află printre cele înregistrate în foaia de arbitraj. dacă există vreo neconcordanță, fișa va fi refuzată și al doilea arbitru va trebui să solicite o nouă fișă.

2. Imediat ce se termină setul, al doilea arbitru trebuie să ceară antrenorului fișa cu poziția inițială pentru setul următor pentru a evita prelungirea intervalului de 3 minute dintre seturi.

   Dacă antrenorul întârzie sistematic reluarea jocului prin nepredarea la timp a fișei cu poziția inițială, primul arbitru trebuie să sancționeze echipa pentru întârziere.

3. Dacă se petrece o greșeală de poziție, atunci, după semnalizarea oficială, arbitrul trebuie să arate și jucătorii care au greșit. dacă un capitan în joc solicită explicații suplimentare atunci al doilea arbitru trebuie să scoata din buzunarul său fișa cu poziția inițială și să-i arate căpitanului jucătorii care au comis greșeala.

REGULA 8 - SITUAȚII DE JOC

1. Este foarte important să înțelegem exact importanța cuvântului "*complet"* din fraza: "partea din minge care atinge solul este *complet* în afara liniilor de delimitare", în completare cu definiția : "mingea este în teren dacă în timpul contactului cu podeaua atinge terenul de joc, inclusiv liniile de delimitare"; asta înseamnă că mingea, care se comprimă în momentul contactului cu podeaua și astfel atinge linia **la un moment dat în cursul compresiei**, este "în teren", iar dacă nu atinge linia atunci este "afară".

2. Cablurile care susțin fileul, în afara celor 9.50/10.00 m, nu aparțin acestuia. Aceeași regulă se aplică și în cazul stâlpilor. Astfel, dacă mingea atinge partea exterioară a fileului, în afara benzilor laterale (9 m), atunci se consideră că a atins un "obiect străin" și această greșeală trebuie fluierată și semnalizată de ambii arbitri ca "minge afară".

REGULA 9 - JUCAREA MINGII

1. Împiedicarea jucării mingii, în zona libera, de către asistenții de linie, al doilea arbitru sau antrenori:
   - dacă mingea lovește un oficial sau un antrenor atunci mingea este considerată "afară" (Regula 8.4.2).
   - dacă un jucător se sprijină pe un oficial sau pe un antrenor pentru a juca mingea atunci se consideră "lovitură ajutată" (Regula 9.1.3), greșeala fiind a jucătorului. Faza nu se repetă.

2. Se subliniază că trebuie sancționate prin fluier doar greșelile care au fost văzute. Primul arbitru trebuie să privească doar partea corpului care este în contact cu mingea. În aprecierea lovirii mingii, el nu trebuie să fie influențat de poziția corpului înainte sau după lovire. Comisia de Arbitri a FIVB insistă asupra faptului că arbitrii trebuie să permită atât lovirea de sus din degete a mingii, cât și oricare alt contact care este legal conform regulamentului.

3. Pentru a înțelege mai bine Regula 9.2.2 ("Mingea nu trebuie să fie prinsă și/sau aruncată. Ea poate ricoșa în orice direcție"):

   O minge "lovită" constă doar în faptul ca mingea ricoșează din punctul de contact, în timp ce o minge aruncată implică două acțiuni, prima de prindere și a doua de aruncare.

4. Arbitrul trebuie să fie atent la acuratețea contactului cu mingea, mai ales în voleiul de azi în care se folosește fenta de atac (mingea "pusă", "plasată") prin schimbarea direcției mingii în timpul plasării ei. Plasarea mingii este permisă dar arbitrul trebuie să fie atent ca, în timpul atacului, mingea să nu fie prinsă și/sau aruncată. Plasarea mingii înseamnă lovirea ei (mingea este complet deasupra marginii superioare a fileului) printr-o execuție "fină", cu mâna sau cu degetele.

   Primul arbitru trebuie să fie foarte atent la mingile puse. dacă după "plasarea"ei mingea nu ricoșeaza instantaneu, ci este acompaniată de mâna, atunci este considerată a fi aruncată, deci este o greșeală care trebuie sancționată.

5. Acțiunea unui jucător de a bloca poate fi o greșeala dacă mingea nu este doar interceptată ci este ținută (ridicată, împinsă, aruncată, purtată). În aceste situații arbitrul trebuie să sancționeze acțiunea ca o "minge ținută" (acest lucru nu trebuie exagerat).

6. Din păcate, mulți arbitri nu înțeleg și nu pun corect în practica Regula 9.2.3.2. Ei nu înțeleg care sunt cazurile de "primă lovitură a echipei". Considerăm prima lovitură a echipei în 4 cazuri:
   6.1. recepția serviciului
   6.2. recepția atacului advers (nu doar lovitura de atac ca procedeu tehnic ci toate loviturile de atac; vezi Regula 13.1.1)
   6.3. recepția mingii provenite din blocajul advers;
   6.4. recepția mingii provenite din propriul blocaj.

7. În concordanță cu spiritul competițiilor internaționale de a încuraja fazele lungi și acțiunile spectaculoase, vor fi sancționate prin fluier numai greșelile evidente. De aceea arbitrul va judeca mai puțin sever lovirea mingii dacă jucătorul nu se află într-o poziție foarte bună de o juca. De exemplu:

   7.1. un ridicător aleargă după o minge sau este nevoit sa execute o acțiune rapidă pentru a încerca să dea o pasă pentru coechipieri

7.2. jucătorii care aleargă sau execută acțiuni rapide pentru a juca o minge dupa ce aceasta a ricoșat din blocaj sau din alt coechipier
7.3. prima lovitură a echipei poate fi lăsată "liberă" cu excepția cazului când un jucător prinde și/sau aruncă mingea.

REGULA 10 - MINGE LA FILEU ȘI REGULA 11 - JUCĂTOR LA FILEU

1. Regula 10.1.2 permite ca mingea să fie jucată în zona liberă adversă. *Asistenții de linie* și *al doilea arbitru trebuie să înțeleagă foarte bine această regulă !!!* În timpul meciului trebuie să recunoască practic aceste situații și să se deplaseze în așa fel încât să permită jucătorilor să re-direcționeze mingea din zona libera adversă către propriul teren !

   Dacă mingea depășește planul vertical al fileului **prin** spațiul de trecere, îndreptându-se către zona liberă adversă și va fi lovită de jucătorul ce încearcă să o readucă în propriul teren, arbitrii trebuie să fluiere greșeala în momentul contactului cu mingea și să semnalizeze “minge afară”.

2. Atragem atenția asupra regulii cu privire la atingerea fileului de catre jucători: ” în timpul acțiunii de jucare a mingii, contactul jucătorului cu fileul între antene este o greșeală. Acțiunea de jucare a mingii implică elanul, lovirea (sau încercarea) și aterizarea”.

   Acțiunea de a juca mingea este acțiunea unui jucător care se află aproape de minge și încearcă să o joace. Trebuie să fim atenți la următoarele situații:

   - dacă un jucător se află în situația de a interveni și mingea trimisă din terenul advers în fileu face ca fileul să-l atingă pe jucător (Regula 11.3.3), atunci nu este greșeala jucătorului;

   - contactul cu fileul al părului unui jucător : acesta trebuie considerat o greșeală numai dacă este evident că afecteaza posibilitatea adversarului de a juca mingea ori întrerupe faza (ex. o “coadă de cal” se prinde în fileu);

3. Se atrage atenția arbitrilor despre faptul că, în afara lungimii de 9.50/10.00 m, cablurile de prindere nu fac parte din fileu. Același lucru este valabil și în legatură cu stâlpii, precum și cu partea de fileu aflată în afara antenelor. Astfel, dacă un jucător atinge părți ale fileului (banda superioară a fileului în afara antenelor, cabluri, stâlpi) aflate în afara antenelor atunci aceasta nu constituie o greșeală, atâta timp cât nu afectează structura fileului. Astfel regula 11.3.2 nu a fost schimbată și nu intră în contradicție cu schimbările menționate mai sus.

4. Arbitrii trebuie să facă deosebirea clară între pătrunderea cu talpa în terenul advers dincolo de linia de centru și pătrunderea cu orice altă parte a corpului de deasupra tălpilor.

   Cand se pătrunde cu talpa, o parte a ei trebuie să rămână în contact cu linia sau să se afle deasupra ei.

5. În cazul unor meciuri de un înalt nivel, jocul în apropierea fileului capătă o importanță deosebită, iar arbitrii trebuie să fie foarte atenți în special la situațiile când mingea atinge "vârful" blocajului și apoi ajunge în afara terenului.

6. Pentru o bună colaborare între cei doi arbitri, sarcinile vor fi împarțite după cum urmează: primul arbitru își va concentra privirea pe întreaga lungime a fileului (de la banda superioară și până la banda inferioară) pe partea echipei care atacă, iar cel de al doilea arbitru își va concetra privirea pe întreaga lungime a fileului dar pe partea echipei aflate la blocaj.

REGULA 12 - SERVICIUL

1. Pentru a autoriza serviciul arbitrul trebuie doar să se asigure că jucătorul este în posesia mingii și nu interesează dacă sportivul este pregătit sau nu să servească.

2. Înainte de a fluiera pentru autorizarea serviciului, primul arbitru trebuie să verifice dacă televiziunea nu dorește să efectueze o reluare a unei faze de joc, caz în care fluierul trebuie întârziat. (maxim de 8 ori pe set și 7 sec. pentru fiecare întrerupere) – pentru această situație există o lampă specială montată pe scaunul arbitrului.

3. Primul arbitru și asistentul de linie corespunzător trebuie să fie atenți la poziția jucătorului de la serviciu în momentul loviturii sau al desprinderii pentru un serviciu din săritura. Asistentul de linie trebuie imediat să semnalizeze primului arbitru în cazul în care o greșeală a fost comisă, iar primul arbitru trebuie să o sancționeze. Jucătorul de la serviciu își poate începe acțiunea din afara zonei de serviciu dar el trebuie să fie complet în zona de serviciu în momentul contactului (sau în momentul desprinderii pentru un serviciu din săritură).

4. În momentul serviciului primul arbitru trebuie să urmărească echipa la serviciu, în timp ce al doilea arbitru trebuie să urmărească echipa la primire.

5. Dacă jucătorul aflat la serviciu nu se deplasează direct către serviciu sau nu acceptă mingea trimisă de culegătorul de mingi, încercând să întârzie intenționat jocul, atunci echipa poate primi sancțiune pentru întârziere.

   Observație: mulți arbitri și jucători interpretează greșit această regulă, gândind că cele 8 secunde încep să fie cronometrate din momentul aruncării mingii în aer pentru serviciu sau a lăsării ei să cadă. Acest lucru este greșit ! Textul regulii este clar: "... după fluierul arbitrului pentru autorizarea serviciului".

6. Semnalizarea 19 este cea potrivită pentru o minge servită care atinge fileul și nu depășește planul vertical al fileului.

7. Primul arbitru trebuie să urmărească cu atenție paravanul efectuat în timpul execuției serviciului, când un jucător sau un grup de jucători ai echipei la serviciu, mișcă brațele, sar sau se balansează lateral ori stau grupați pentru a împiedica adversarii să vadă jucătorul la servici

și traiectoria mingii. (ambele criterii trebuie îndeplinite pentru a putea fi considerat paravan). Astfel, dacă mingea servită poate fi vazută în traiectoria avută până la traversarea fileului , atunci nu poate fi considerat paravan.

REGULA 13 – LOVITURA DE ATAC

1. Pentru a înțelege mai bine Regula 13.2.4 cu privire la atacul asupra serviciului advers, trebuie să atragem atentia că în acest caz contează numai poziția **mingii** și nu cea a jucătorului. Aceasta este o greșeală numai dacă atacul devine efectiv, moment în care arbitrul trebuie să fluiere.

2. În cazul unui atac neregulamentar al unui jucător din linia a doua sau al unui libero este foarte important să fim conștienți că greșeala se produce numai dacă atacul devine efectiv (adică mingea depașește în întregime planul vertical al fileului sau este atinsă de un jucător advers).

REGULA 14 – BLOCAJUL

1. Un jucător de la blocaj are dreptul să blocheze mingea, pe desupra fileului, **în spațiul de joc advers cu condiția ca:**

- după prima sau a doua lovitură a celeilalte echipe mingea să fie direcționata spre terenul echipei aflate la blocaj **și**

- nici un jucător al echipei adverse să nu fie destul de aproape de fileu, în acea parte a terenului, încât să poată continua acțiunea.

De aceea, dacă un jucător al echipei adverse este aproape de minge și o poate juca, atunci blocajul în terenul advers înaintea sau în timpul atacului este o greșeală.

Dupa a treia lovitură a echipei adverse orice minge poate fi blocată în spațiul de joc advers.

2. Mingile pasate sau care pot fi considerate drept pase și care nu traversează fileul spre terenul advers (deci *nu atacurile*), nu pot fi blocate regulamentar cu excepția cazului cand blocajul are loc dupa a treia lovitura a echipei.

3. Dacă unul dintre jucătorii de la blocaj lovește mingea, pe deasupra fileului în spațiul de joc advers, printr-o lovitură specifică atacului în loc doar să o intercepteze, atunci aceasta este o greșeală (expresia “peste fileu” înseamnă depășirea cu palmele peste fileu în spațiul de joc advers).

4. Textul Regulii 14.6.3: “blocarea serviciului advers” înseamnă că jucătorul execută un blocaj efectiv asupra serviciului advers.

5. Atâta timp cât mingea poate lovi orice parte a corpului, înseamnă că în cazul în care mingea atinge piciorul unui jucător de la blocaj atunci nu este o greșeala și se consideră a fi blocaj !

REGULA 15 - ÎNTRERUPERI DE JOC REGULAMENTARE

1. T.O. și T.T.O.

1.1. Când antrenorul cere un T.O. el trebuie să folosească semnalizarea oficială. Dacă antrenorul doar se ridică, cere oral sau apasă avertizorul sonor, arbitrii nu trebuie să autorizeze cererea. Dacă cererea unui T.O. este respinsă, primul arbitru trebuie sa decidă dacă aceasta a fost o intenție de întarziere a jocului și trebuie să o sancționeze conform regulamentului.

1.2. Asistentul scorer trebuie să anunțe cu o sonerie sau cu un alt avertizor sonor: Timpurile Tehnice de Odihnă (T.T.O), imediat după ce o echipă a câștigat punctul 8 respectiv 16 (aceasta nu este o responsabilitate a celui de-al doilea arbitru). Tot asistentul scorer trebuie să anunțe: "primul T.T.O". La sfârșit el trebuie să spună: "sfârșitul T.T.O".O procedură asemănătoare trebuie sa folosească la cel de-al doilea T.T.O. Al doilea arbitru trebuie să prevină ca jucătorii să intre in teren înainte de sunetul soneriei care anunță sfârșitul T.T.O.În mod firesc al doilea arbitru trebuie să verifice, din punctul său de vedere,activitatea asistentului scorer, dacă apare vreo problemă.

2. Procedura înlocuirilor de jucători.

2.1. Al doilea arbitru se va poziționa între stâlp și masa scorerului și va permite înlocuirea de jucători (numai dacă scorerul nu a evidențiat ceva neregulamentar în realizarea ei) semnalizând acest lucru (prin încrucișarea brațelor).

În cazul unei înlocuiri multiple, al doilea arbitru va aștepta semnalizarea de confirmare a terminării înregistrării făcută de scorer după fiecare înlocuire și apoi va continua să permită următoarele înlocuiri.

În cazul înlocuirilor de jucători solicitate prin intermediul tabletei, software-ul va preveni înlocuirile neregulamentare și va înregistra automat înlocuirea în foaia de arbitraj electronică astfel încât al doilea arbitru nu va interveni decât în cazurile extreme unde apare o întârziere.

Trebuie subliniat că cererea pentru înlocuire devine efectivă în momentul intrării jucătorului în zona de înlocuire indiferent ce metodă de anunțare sau de înregistrare a scorului este folosită.

2.2. Înlocuirile multiple se vor efectua numai succesiv: mai întai prima pereche de jucători - unul dintre jucători va părăsi terenul, iar înlocuitorul său va intra pe teren, apoi următoarea pereche de jucători ș.a.m.d. Această procedură va permite scorerului să verifice corectitudinea înlocuirilor una câte una.Totuși, dacă în momentul cererii unei

înlocuiri multiple, unul dintre jucători nu se afla în apropierea zonei de înlocuiri pregătit să intre în teren, înlocuirea sa va fi respinsă fără nicio altă sancțiune.Deci, jucătorii care nu sunt implicați în procedura specifică unei înlocuiri, trebuie să rămână în afara zonei de înlocuiri.

În cazul folosirii tabletei, înlocuirile multiple sunt permise și pot avea loc în același moment pentru a nu întârzia meciul. Al doilea arbitru poate, de aceea, să permită înlocuirile fără nicio restricție.

2.3. Este foarte important pentru arbitri să se asigure că jucătorii se mișcă rapid și calm.

Noua procedură a înlocuirilor de jucători are menirea de a asigura cursivitatea jocului și a evita orice întârziere în procesul de înlocuire.

Conform noii metode de înlocuire, vor fi mult mai puține situații in care echipa va fi sancționata pentru întârziere datorită jucătorului care nu este pregătit să intre în joc.

Este responsabiliteata atât a celui de-al doilea arbitru cât și a scorerului să nu folosească fluierul sau avertizorul sonor dacă jucătorul nu este pregătit să intre în joc, așa cum o cer regulile 15.10.3a și 15.10.4. Dacă nu s-a produs nicio întarziere, cererea pentru înlocuire va trebui respinsă de către al doilea arbitru fără vreo altă sancțiune.

3. Când un jucător este accidentat, primul arbitru va cere înlocuirea lui regulamentară. În cazul unei răniri grave, arbitrii trebuie să oprească jocul și să permită echipei medicale să intre în teren.O înlocuire excepțională datorată unei accidentări poate fi efectuată de către echipa în cauză, conform Regulii 15.7, folosind oricare dintre jucătorii de rezervă care nu se află **în teren în momentul accidentării**. Trebuie acordată mare atenție regulii conform căreia un jucător accidentat, care a fost înlocuit excepțional, nu mai are voie să reintre în joc pentru tot restul meciului.O înlocuire excepțională nu poate fi, în niciun caz, însumată cu înlocuirile regulamentare.

Arbitrii trebuie să facă diferența între o înlocuire neregulamentară (când o înlocuire neregulamentară s-a produs și jocul este reluat fără ca arbitrul scorer sau al doilea arbitru să observe greșeala, Regula 15.9) și o cerere pentru înlocuire neregulamentară care, în momentul cererii, este observată de scorer sau al doilea arbitru (Regula 16.1.3). Această cerere trebuie refuzată și echipa va fi sancționată pentru întârziere.

4. Înaintea începerii unui set este permisă o înlocuire care va fi înregistrată în foaia de arbitraj ca orice altă înlocuire regulamentară. În acest caz, antrenorul trebuie să ceară înlocuirea de jucători regulamentară folosind semnalizarea oficială.

5. Arbitrii trebuie să studieze foarte atent și să înțeleagă exact regula "Cereri nefondate" (Regula 15.1.11):

5.1. ce înseamnă "cerere nefondată";
5.2. care sunt cazurile tipice;
5.3. care este procedura ce va fi urmată în astfel de cazuri;
5.4. ce trebuie făcut dacă o echipă repetă acest lucru în același meci.

În timpul meciului primul arbitru trebuie să verifice dacp al doilea arbitru aplică bine cerințele regulii "Cereri nefondate".Al doilea arbitru trebuie să se asigure că orice cerere nefondată este înregistrată în secțiunea respectivă din foaia de arbitraj.

6. Trebuie facută diferența între "Schimbările Libero-ului" (Regula 19.3.2) și înlocuirile regulamentare, care trebuie autorizate de al doilea arbitru sau de către scorer și înregistrate în foaia de arbitraj (Regulile 15.5 - 15.10). Asistentul scorer înregistrează schimbările Libero-ului și redesemnările lui pe o foaie separată special destinată acestui scop (formularul R-6), astfel încât să se poata ști în orice moment numărul jucătorului schimbat de Libero. (în cazul foii electronice de arbitraj , scorerul și scorerul asistent trebuie să colaboreze pentru urmărirea și înregistrarea schimbărilor Libero-ului).

REGULA 16 - ÎNTÂRZIERI ALE JOCULUI

1. Arbitrul trebuie să cunoască la perfecție principiile, toate tipurile de întârzieri și sancțiunile pentru întârziere.Mai mult decât atât, el trebuie să cunoască exact diferența dintre o cerere nefondată și o întârziere.

2. Arbitrii trebuie să prevină încercările intenționate sau neintenționate de a întârzia jocul.

   Exemple de întârzieri ale jocului:

   Un jucător întârzie jocul dacă solicită arbitrului legarea șireturilor. Această cerere trebuie imediat sancționată pentru întârziere.

   Cauze principale de întârzieri (printre altele):
   - înlocuiri de jucători;
   - timpuri de odihnă;
   - ștergerea terenului;

   Orice jucător care solicită arbitrului o întrerupere pentru legarea șireturilor își demonstrează intenția de a întârzia jocul, fapt care trebuie sancționat pentru întârziere.

3. Sancțiunile pentru întârziere se acordă echipei și nu sunt sancțiuni pentru conduită incorectă a unui membru al echipei, chiar dacă întârzierea se datorează doar sportivului.

4. Se atrage atenția asupra faptului că "avertismentul pentru întârziere" se semnalizează folosind cartonașul galben (conform semnalizării 25) și se va înregistra în foaia de arbitraj la rubrica sancțiuni, în coloana W. "Penalizarea pentru întârziere" se semnalizează folosind cartonașul roșu și de asemenea va fi înregistrată în foaia de arbitraj la rubrica sancțiuni, în coloana P.

5. Ștergerea terenului.Principalul obiectiv al procedurii actuale este de a asigura securitatea jucătorilor, curgerea firească a jocului și să prevină că jucătorii să șteargă ei înșiși podeaua.

   5.1. Ștergătorii de teren și echipamentul necesar.

      5.1.1.Ștergătorii de teren.

Sunt necesari câte patru ștergători pentru fiecare teren, deci opt în total.Ștergătorii trebuie să fie foarte bine pregătiți pentru sarcina aceasta; este de ajutor dacă sunt jucători de volei experimentați.

5.1.2.Echipamentul de șters.

- șase "T"-uri cu lungime de 1m;
- câte trei amplasate lângă fiecare arie de încălzire;
- opt prosoape absorbante (dimensiune minima 40x40 și maxima 40x80); 4(2-2) trebuie sa fie disponibile lângă masa scorerului și 4 (2-2) la ștergătorii care stau așezați pe scaune;
-

5.1.3.Amplasarea ștergătorilor (Diagrama A)

5.1.3.1. Câte un ștergător rapid pentru fiecare teren (2 în total) va sta pe vine, în spatele celui de-al doilea arbitru, pregătit pentru a interveni în caz de umezire a terenului.

5.1.3.2. Trei ștergători lângă fiecare arie de încălzire (6 în total) care stau așezați pe scăunele(un ștergător rapid și doi ștergători normali).

5.1.3.3. Ștergătorii trebuie să aibă grijă să nu obstrucționeze niciun panou publicitar ce inconjoară terenul de joc și, mai ales, pe cele din spatele scaunului primului arbitru.

5.2. Pentru a asigura continuitatea jocului și pentru a stopa tactica de a întârzia jocul, FIVB a decis următoarele:

5.2.1.În cursul timpilor de odihna, TTO și intervalului dintre seturi:

Cei trei ștergători vor curăța terenul ca un grup.Cei trei ștergători localizați lângă aria de încălzire trebuie să-și aducă "T"-urile la linia laterală a zonei de atac lângă al doilea arbitru.Ștergătorii vor începe curățarea în serpentină, așa cum este prevăzută în Diagrama "A" atașată.

5.2.2.Dacă este necesar, când mingea este "afară din joc" (între doua faze de joc):

5.2.2.1. Ori de câte ori un ștergător rapid observă o pată de umezeală pe teren trebuie să ridice mâna pentru a semnaliza și apoi trebuie să aștepte până când jocul este oprit. Imediat după fluierul arbitrului de oprire a jocului ștergatorul(ii) care a(u) ridicat mâna (cel mult 2 ștergători pentru fiecare teren) trebuie să alerge, cu două prosoape, către pata umedă. În fiecare teren ștergătorul care stă în spatele celui de-al doilea arbitru are în grija zona de atac. Cei doi ștergători aflați lângă aria de încălzire trebuie să aibă grijă de zona de apărare grăbindu-se spre pata umedă imediat ce arbitrul a fluierat oprirea jocului. Dacă sunt mai multe pete, pata care va fi ștearsă prima va fi cea din zona de atac.Cea din apărare va fi ștearsă apoi.

5.2.2.2. După ștergerea rapidă a umezelii, ștergătorii trebuie să alerge afară din teren pe drumul cel mai scurt pentru a-și relua poziția inițială.

5.2.2.3. Timpul de ștergere nu poate depăși 6-8 secunde.Nu trebuie să fie întârziat jocul din cauza ștergătorilor.

5.2.2.4. Arbitrii nu trebuie să se amestece în activitatea ștergătorilor.Totuși primul arbitru are autoritatea să regleze activitatea ștergătorilor dacă aceștia deranjează jocul sau nu-și desfășoară bine sarcinile.

5.2.2.5. Jucătorii sau antrenorii nu au voie să ceară intervenția ștergătorilor sau să influențeze activitatea lor.

5.3. Responsabilitățile jucătorilor

Arbitrul nu trebuie să aștepte ca sportivii să termine de curățat sau până când ei își reiau locul, în cazul în care jucătorii, pe riscul lor, șterg terenul cu propriul prosop. Dacă ei nu se vor afla în poziție regulamentară în momentul repunerii mingii în joc, atunci arbitrii trebuie să fluiere greșeală de poziție.

5.4. Responsabilitățile juriului

Dacă circumstanțele o cer și se vede o porțiune umedă a zonei de atac, atunci Președintele Juriului, și numai el, poate să ceară celui de-al doilea arbitru să cheme ștergătorii atunci când meciul este oprit. În acest caz ei vor intra în teren cu prosoapele mari și vor șterge zona de atac sub îndrumarea celui de-al doilea arbitru.Imediat ce au terminat trebuie sa se întoarcă la locurile lor.

REGULA 17 – ÎNTRERUPERI EXCEPȚIONALE ALE JOCULUI

1. Dacă un jucător accidentat nu poate fi înlocuit regulamentar, antrenorul are dreptul să solicite o înlocuire excepționala cu oricare dintre jucătorii care nu se află în teren, cu excepția Liberoului și a jucătorului pe care acesta l-a schimbat; în acest caz jucătorul accidentat nu mai poate reintra în joc pentru tot restul meciului.

2. Dacă un jucător accidentat nu poate fi înlocuit regulamentar sau excepțional, acestuia îi sunt acordate 3 minute pentru recuperare, însă numai o singură data pentru același jucător în cursul unui meci.

REGULA 18 - INTERVALELE DINTRE SETURI ȘI SCHIMBĂRILE DE TEREN

1. În timpul intervalelor dintre seturi, jucătorii pot folosi mingile pentru a se încălzi în zona liberă, *dar altele decât cele de joc*.

2. În setul al cincilea, după ce o echipa câștigă punctul 8, trebuie să se schimbe terenurile (dacă punctul 8 este realizat de echipa la primire atunci, după schimbare, trebuie să efectueze o rotație - lucru ce trebuie verificat de scorer și al doilea arbitru).

3. Pe durata intervalelor dintre seturi, toate mingile de joc trebuie să rămână în posesia culegătorilor de mingi numerele 1,2,4,5 și 6. Ei nu au voie să le dea jucătorilor pentru încălzire pe timpul intervalelor. Însă, înainte de setul 5, al doilea arbitru trebuie să înmâneze mingea jucătorului de la serviciu. Arbitrul al doilea nu trebuie să rețină mingile pe timpul T.O., înlocuirilor de jucători sau pe timpul schimbării terenurilor în setul al cincilea, la punctul 8. Acestea trebuie să rămână la culegătorii de mingi.

REGULA 19 – JUCĂTORUL LIBERO

1. În cazul în care o echipă are doi jucători Libero, *Libero-ul în joc* va fi înregistrat în prima dintre cele două rubrici speciale rezervate pentru Libero din foaia de arbitraj, cel târziu înainte ca antrenorul să semneze foaia de arbitraj.

2. Dacă antrenorul dorește să schimbe *Libero-ul în joc* cu *al doilea Libero*, procedura este aceeași cu o schimbare de Libero obișnuită.
   O schimbare neregulamentară a Liberoului trebuie să fie considerată la fel ca o înlocuire neregulamentară.

3. În cazul accidentării *Libero-ului în joc*, și dacă nu există *al doilea Libero* sau dacă și *al doilea Libero* (acum în joc), se accidentează, antrenorul poate redesemna ca nou Libero pe oricare dintre jucătorii (cu excepția jucătorului schimbat de Libero) care nu sunt în teren *în momentul redesemnării* (Regula 19.4.2).

   Procedura va fi aceeași ca și la o **schimbare, dacă** redesemnarea se face imediat dupa accidentare, sau la fel precum **o înlocuire** de jucători, dacă redesemnarea este făcuta mai târziu. Pentru a confirma efectiv decizia luată, antrenorul/căpitanul în joc trebuie să îndeplinească o formalitate și anume de a comunica această decizie corpului de arbitri.

4. Trebuie acordată atenție diferenței dintre înlocuirea excepționala a unui jucător accidentat și redesemnarea unui Libero accidentat.

   Când un jucător accidentat nu mai poate fi înlocuit regulamentar, oricare dintre jucătorii ce nu se afla în teren *la momentul accidentării* (cu excepția Liberoului și a jucătorului pe care acesta l-a înlocuit) îl pot înlocui pe jucătorul accidentat.

   Comparați procedura de mai sus cu aceea a redesemnării unui nou Libero când orice jucător ce nu se afla în teren *la momentul redesemnării* (cu excepția jucătorului schimbat de Libero sau a unui alt Libero ce a fost declarat inapt de joc mai devreme) poate deveni noul Libero. Țineți cont de faptul că redesemnarea unui nou Libero este doar o opțiune, pe care antrenorul o poate folosi sau nu.

5. Pentru a înțelege mai bine sensul Regulii 19.3.2., arbitrii trebuie să fie atenți la diferența dintre conținutul Regulii 25.2.2.2, care iterează că scorerul trebuie să semnalizeze orice greșeală de rotație imediat după executarea serviciului și Regula 26.2.2.2 care spune că scorerul asistent

informează arbitrii despre orice schimbare neregulamentară a Liberoului fără mențiunea "după executarea serviciului". Aceasta înseamnă că scorerul asistent trebuie să informeze arbitrii cu privire la o schimbare neregulamentară a Liberoului imediat ce aceasta s-a produs, iar Regula 7.7.2 trebuie să fie aplicată doar în cazul în care scorerul asistent nu a informat la timp și o fază (sau mai multe) au avut loc.

6. În competițiile FIVB, permisiunea unui Libero accidentat de a juca într-un meci ulterior, va fi analizată de către Comitetul de Control al respectivei competiții.

7. Un Libero poate fi declarat inapt de joc pentru orice motiv (accidentare, bolnav, eliminat sau descalificat) de către antrenor, sau în absența acestuia de către căpitanul în joc.

REGULA 20 - CERINTELE CONDUITEI ;
REGULA 21 - CONDUITA INCORECTA și SANCTIONAREA EI

1. Pentru a înțelege spiritul, textul și noua gradare a sancțiunilor pentru conduitele nesportive, este absolut necesar să studiați serios noile modificări ale acestor reguli.

2. Este important să amintim că, în conformitate cu Regula 21.2.1, participanții la joc trebuie să aibe un comportament respectuos și politicos față de ceilalți participanți cât și față de membrii Comitetului de Control și față de spectatori. Arbitrii nu trebuie să ignore acest fapt.Dacă comportamentul antrenorilor (ori al altor oficiali ai echipei) depășește limitele impuse prin regula 21, primul arbitru trebuie să aplice sancțiunile corespunzătoare fără ezitare. Un meci de volei este un show sportiv făcut de jucători nu de oficiali. Arbitrii nu trebuie să uite acest lucru. Ca o consecinta a ultimelor întâmplari, o nouă indicație din partea Comisiei de Arbitraj a FIVB indică faptul că dacă un antrenor (ori alt oficial al echipei) este deosebit de activ și se complace în manifestări de demonstrare a punctului său de vedere ori dacă se adresează Juriului de Meci sau altor oficiali FIVB într-o maniera agresivă sau defăimatoare, trebuie sancționat conform regulamentului. Spectacolul trebuie făcut de jucători pe teren și nu de manifestări periferice ce distrag atenția spectatorilor.

3. Regula 21.1 se referă la "conduită incorectă minoră" care nu face obiectul unei sancțiuni. Este datoria primului arbitru să încerce să prevină echipele de a se apropia de nivelul sancționabilității. Acest lucru se poate face în două etape:
   etapa 1 – prin acordarea unui avertisment verbal căpitanului in joc (fără cartonașe și fără înregistrare în foaia de arbitraj);
   etapa 2 – prin acordarea unui cartonaș galben unui membru al echipei. Acest avertisment nu reprezintă o sancțiune, el simbolizează ca membrul echipei (și prin extensie întreaga echipa) au atins nivelul sancționabilității. Cartonașul galben nu are o consecința imediată, dar este înregistrat în foaia de arbitraj. Primul arbitru trebuie să dea dovada de flexibilitate.

4. Regula 21.2 se referă la “conduita incorectă care duce la sancțiuni”. Conform acestei reguli conduita ofensatoare sau agresiunea trebuie să fie aspru sancționate. Ele trebuie înregistrate în foaia de arbitraj conform gravității sancțiunilor. Principiul care trebuie aplicat este ca la aceeași conduită incorectă repetată pe parcursul unui meci să fie aplicată o sancțiune din ce în ce mai severă.

5. Implementarea practică a unei sancțiuni pentru conduită incorectă asupra membrilor echipelor trebuie facută de primul arbitru astfel:

   5.1. Pentru un membru al echipei aflat în teren:

   Primul arbitru trebuie să fluiere (de obicei când mingea este "afară din joc" dar cât mai curând posibil dacă necesitatea o cere). Apoi îl va invita pe sportiv lângă scaunul său.Când jucătorul s-a apropiat, primul arbitru trebuie să-i arate cartonașul corespunzător și să-l informeze în limba engleză: "sunteți penalizat" sau "sunteți eliminat/descalificat".
   Al doilea arbitru trebuie sa ia la cunoștință natura sancțiunii și imediat trebuie să indice scorerului înregistrarea ei în foaia de arbitraj.
   Bazându-se pe cele înregistrate în foaia de arbitraj, scorerul trebuie să aducă la cunoștință celui de-al doilea arbitru cazul în care decizia primului arbitru nu este conformă cu Regulamentul Jocului de Volei, de exemplu nu respectă gradarea sancțiunilor.
   La rândul său, al doilea arbitru trebuie mai întâi să verifice informația scorerului și apoi, daca se confirmă, trebuie să-i spună primului arbitru acest lucru.Primul arbitru trebuie să-și rectifice decizia anterioară.Daca primul arbitru nu este de acord cu al doilea arbitru și cu scorerul, atunci scorerul trebuie să înscrie, la rubrica "Observații", decizia primului arbitru.

   5.2. Pentru un membru al echipei care nu se află în teren:

   Primul arbitru trebuie să fluiere, să cheme căpitanul în joc lângă scaunul său, să-i arate cartonașul respectiv și să-i transmită: "este penalizat/eliminat/descalificat jucătorul cu numărul ...(antrenorul, etc.)". Căpitanul trebuie să meargă să-l informeze pe membrul echipei în cauză de natura sancțiunii acordate.Cel sancționat trebuie să s*tea in picioare* și *să ridice mâna* în semn că a înțeles că a fost sancționat. Când cel sancționat ridică mâna, primul arbitru trebuie să-i arate cartonașul în așa fel încât echipele, scorerul, al doilea arbitru și publicul să înțeleagă cine anume a fost sancționat.

   5.3. Sancțiuni acordate între seturi:

   În cazul unei penalizari, primul arbitru va arăta cartonașul roșu la începutul setului următor. Așa cum pentru o penalizare acordată în timpul unui TTO, operatorul tabelei de marcaj va înscrie punctul după terminarea TTO.

În cazul unei eliminari sau descalificări, primul arbitru îi va cere imediat căpitanului în joc să-l informeze pe antrenorul său despre natura sancțiunii (pentru a preveni dubla penalizare a echipei), urmată de arătarea în mod oficial a cartonașelor (roșu și galben împreună pentru eliminare și separat pentru descalificare) la începutul setului următor.

6. Pe timpul meciului arbitrii trebuie să acorde atenție aspectelor disciplinare acționând cu fermitate în aplicarea sancțiunilor. Arbitrilor li se reamintește ca activitatea lor constă în evaluarea fazelor de joc și nu în căutarea micilor greșeli personale.

Este necesar ca atât arbitrii cât și jucătorii și antrenorii să studieze diferența dintre sancțiunile și semnalizările pentru conduită incorectă și cele pentru întârziere !

REGULA 22 - CORP DE ARBITRAJ ȘI PROCEDURI

1. Este foarte important ca arbitrii să fluiere oprirea unei faze de joc numai în cazul când sunt îndeplinite cumulativ următoarele două condiții:

   - sunt siguri că s-a comis o greșeala sau a intervenit un factor exterior
   - cunosc natura greșelii comise.

2. Pentru a informa exact echipele (publicul, telespectatorii, etc.) de natura greșelii fluierate, arbitrii trebuie să utilizeze *numai* semnalizările oficiale (Regulile 22.2 și 28.1). Doar semnalizările oficiale și numai acestea vor fi folosite (nu se acceptă semnalizări naționale, particulare și maniere personale) !

3. Datorită vitezei jocului pot apărea erori de arbitraj. Pentru a preveni acest lucru corpul arbitrilor trebuie să colaboreze strâns; după fiecare faza de joc privirile arbitrilor trebuie să se întâlnească pentru a-și confirma deciziile.

REGULA 23 - PRIMUL ARBITRU

1. Primul arbitru trebuie să colaboreze mereu cu colegii săi (al doilea arbitru, scorerul, asistenții de linie). Trebuie să le permita să-și îndeplinească sarcinile din competența și autoritatea lor. Primul arbitru trebuie să arbitreze stând în picioare.

   De exemplu: după fluierul pentru sfârșitul fazei de joc el trebuie să privească imediat la ceilalți oficiali și abia apoi sa ia decizia finala și să arate natura greșelii:

   - atunci când trebuie sa decidă dacă o minge a fost sau nu “afară”, el trebuie să se uite la asistentul de linie care supraveghează linia cea mai apropiata de locul în care a aterizat

mingea (chiar dacă primul arbitru nu este asistent de linie el trebuie să supervizeze activitatea colegilor lui și, dacă este necesar, chiar să anuleze deciziile acestora).

- pe toată durata meciului primul arbitru trebuie să aibă schimburi de priviri cu al doilea arbitru (dacă este posibil după fiecare fază de joc și înainte de fiecare fluier pentru autorizarea serviciului), care stă cu fața la el, pentru a afla dacă acesta semnalizeaza sau nu o greșeala (două lovituri, patru lovituri, etc.).

2. Decizia asupra unei mingii care a atins sau nu blocajul advers înainte de a ieși afara, este în responsabilitatea primului arbitru și a asistenților de linie. Primul arbitru este cel care ia decizia finală în acest caz, după ce a văzut semnalizările celorlalți colegi (un arbitru nu trebuie sa întrebe niciodată un jucător dacă a atins sau nu mingea).

3. Primul arbitru trebuie să asigure destul timp celui de al doilea arbitru și scorerului să-și îndeplinească sarcinile administrative și de înregistrare. De exemplu să acorde destul timp scorerului ca acesta să verifice legalitatea cererii unei înlocuiri și apoi să o înregistreze. Dacă primul arbitrul nu acordă destul timp, atunci nici scorerul și nici al doilea arbitru nu vor putea fi în stare să fie atenți la următoarea fază a jocului, rezultând greseli ale corpului de arbitri. În cazul în care primul arbitru se grăbește și nu acordă suficient timp, atunci al doilea arbitru trebuie să fluiere oprind continuarea meciului.

4. Primul arbitru poate schimba atât decizia proprie cât și a celorlalti oficiali. Dacă a luat o decizie (a fluierat) și observa că unul dintre colegii săi (al doilea arbitru, asistenții de linie, scorerul) are o decizie contrară, el poate:
   - să-și păstreze decizia dacă este sigur ca el are dreptate;
   - să-și schimbe decizia dacă el consideră că a gresit;
   - să repete faza când consideră că greșelile celor două echipe au fost simultane;
   - să "întoarcă" o decizie a celui de al doilea arbitru dacă el constată că acesta a greșit. Dacă, de exemplu, al doilea arbitru a sancționat o așezare greșită la echipa de la primire și, după un protest al căpitanului, primul arbitru constată că de fapt așezarea a fost corectă, atunci el nu poate accepta decizia colegului său și va trebui să acorde repetarea fazei de joc.

5. Dacă primul arbitru constată că unul dintre oficiali nu-și cunoaște atribuțiile sau nu acționeaza obiectiv atunci el îl poate înlocui pe acesta.

6. Sancțiunile pentru întârziere sau pentru conduită incorectă sunt acordate numai de către primul arbitru – al doilea arbitru, scorerul și asistenții de linie nu au acest drept. Dacă un alt oficial în afara primului arbitru observa o neregularitate, trebuie să o semnalizeze și să o aducă la cunoștință primului arbitru. Este numai apanajul primului arbitru să aplice sancțiunea.

7. La sfârșitul jocului, primul arbitru trebuie să verifice și să semneze foaia de arbitraj. (vezi procedurile de aplicat pentru arbitri ;la sfârșitul meciului – punct 3 pagina 23)

REGULA 24 - AL DOILEA ARBITRU

1. Al doilea arbitru trebuie să fie la fel de competent ca și primul arbitru: dacă primul arbitru lipsește de la meci sau devine indisponibil, locul său trebuie să fie luat de al doilea arbitru.
2. Drepturile și îndatoririle celui de al doilea arbitru sunt clar stipulate în aceasta Regula. Trebuie să studiați cu atenție "responsabilitățile" celui de al doilea arbitru, în special acelea unde el trebuie "să decidă, să fluiere și să semnalizeze" greșelile din timpul jocului (v. Regula 24.3.2).
3. În cazul deciziilor luate de primul arbitru nu mai este necesar ca al doilea arbitru să reia semnalizările primului arbitru.
4. În timpul jocului în apropierea fileului al doilea arbitru trebuie să se concentreze și să controleze atingerile ilegale ale fileului pe partea blocajului, pătrunderea în terenul advers dincolo de linia de centru precum și alte posibile acțiuni neregulamentare pe partea blocajului (echipa la recepție).
5. Înainte și în timpul meciului al doilea arbitru trebuie să verifice cu atenție ca așezarea jucătorilor să fie conformă cu fișa cu poziția inițială. Scorerul trebuie să-l ajute spunându-i care dintre jucători trebuie să se afle in poziția I (la serviciu). Rotind fișa cu poziția inițiala conform acestei informații, arbitrul poate determina exact ordinea la rotație (poziția) corectă a fiecarei echipe. Când verifică așezarea, arbitrul trebuie să se afle în poziția îi pentru echipa din stânga sa, respectiv poziția IV pentru echipa din dreapta sa, cu fața catre fileu; el va putea localiza jucătorii conform ordinii înscrise în fișa de poziție, începând cu jucătorul din zona I. El nu are voie să direcționeze oral sau fizic jucătorii pentru a-și ocupa pozițiile corecte. dacă există discrepanțe între pozițiile jucătorilor din teren și cele din fișa de poziție, al doilea arbitru trebuie să cheme căpitanul în joc sau antrenorul pentru a confirma poziția corectă a jucătorilor.
6. Al doilea arbitru trebuie să nu uite că în zona liberă este interzisă prezența oricărui obstacol care poate accidenta membrii echipei (sticle cu băuturi, genți de prim ajutor, plăcuțele pentru înlocuiri, etc.).
7. În timpul TO și TTO al doilea arbitru nu trebuie să aibe o poziție statică. El trebuie să-și coordoneze mișcările astfel încât:
    - să urmărească ștergătorii, asigurându-se că ei încep ștergerea podelei în grup
    - să supravegheze echipele dacă se deplasează cât mai aproape de bănci
    - să meargă la masa scorerului pentru a verifica activitatea acestuia
    - să obțină de la scorerul asistent informații privind pozițiile jucătorilor Libero
    - să revină către ștergători și să le verifice activitatea
    - să poată primi și/sau da anumite informații primului arbitru, dacă e nevoie.
    - către echipe, pentru a preveni încercarea de reintrare în teren înainte de sfârșitul timeout-ului, și pentru a determina dacă Liberoul încearcă să facă o "schimbare ascunsă"
8. La sfârșitul meciului al doilea arbitru trebuie să verifice și să semneze foaia de arbitraj (vezi procedurile arbitrilor după meci punctul 3 pagina 23)

Arbitrul de rezervă

În responsabilitatea arbitrului de rezerva (în cazul în care nu există sistemul Challange) intră următoarele activități :

- să înlocuiască cel de-al doilea arbitru în caz de indisponibilitate (absență), sau dacă al doilea arbitru îl înlocuiește pe primul arbitru
- să controleze plăcuțele pentru înlocuiri atât înainte de meci cât și între seturi
- să verifice funcționarea avertizoarelor sonore înainte de meci și între seturi, dacă exista vreo problemă
- să îl sprijine pe cel de-al doilea arbitru în păstrarea curată a zonei libere și a ariei de pedeapsă
- să îl sprijine pe cel de-al doilea arbitru în supravegherea jucătorilor aflați în aria de încălzire și pe băncile de rezerve și a oricărui membru al echipei aflat în aria de pedeapsă.
- să îi înmâneze celui de-al doilea arbitru două mingi de joc imediat după prezentarea formațiilor de start
- să îi inmâneze celui de-al doilea arbitru mingea de joc după ce acesta a verificat poziția jucătorilor în formațiile de început al meciului
- să îl sprijine pe cel de-al doilea arbitru în a dirija activitatea ștergătorilor de teren.

REGULA 25 - SCORERUL

1. Activitatea scorerului este foarte importantă mai ales la meciurile internaționale unde membrii echipelor și ai corpului oficialilor sunt din țări diferite. Toți arbitrii și asistenții de linie trebuie să știe să completeze o foaie de arbitraj; dacă este nevoie ei trebuie să fie în stare să preia munca scorerului.

2. *Scorerul:*

2.1 Înainte de începerea fiecărui set trebuie să verifice dacă jucătorii din fișa cu poziția inițială au fost și înscriși în foaia de arbitraj (dacă nu sunt, el trebuie să informeze pe al doilea arbitru).

2.2 Trebuie să anunțe al doilea T.O. și a 5-a și a 6-a înlocuire a fiecărei echipe celui de al doilea arbitru (care va trebui să informeze primul arbitru și antrenorii).

2.3 În timpul înlocuirilor de jucători trebuie să colaboreze cu multă atenție:

2.3.1 După ce înlocuirea a fost anunțată de către scorer printr-un avertizor sonor, sau prin fluier de către al doilea arbitru, acesta din urmă se plasează între stâlpul fileului și masa scorerului, de unde poate urmări atât jucătorii cât și scorerul. În acest moment jucătorul de rezervă se va apropia de linia laterală a terenului ridicând mâna în care se află plăcuța numerotată. Dacă scorerul nu anunță că înlocuirea este neregulamentară, cel de-al doilea arbitru va autoriza înlocuirea, semnalizând printr-o mișcare de încrucișare a brațelor.

2.3.2 După ce scorerul ridică ambele mâini, ceea ce înseamna că a terminat de înscris înlocuirea, al doilea arbitru se va poziționa pentru începerea fazei de joc și va semnaliza primului arbitru cu ambele mâini ridicate faptul că poate autoriza următorul serviciu. În acest moment scorerul se va concentra asupra jucătorului care urmează să servească verificând dacă acesta respectă sau nu ordinea la serviciu.Dacă nu o respectă, imediat ce serviciul a fost executat, trebuie să anunțe prin avertizorul sonor această greșeală. Al doilea arbitru trebuie să se deplaseze la masa scorerului pentru a

verifica corectitudinea semnalizării scorerului și apoi trebuie să informeze echipele și pe primul arbitru de situația existentă.

2.3.3 Scorerul trebuie să privească jucătorul de rezervă aflat în zona de înlocuiri pentru a verifica dacă numerele de pe tricou și de pe plăcuță au fost înscrise în foaia de arbitraj, la "formația de start" și în "căsuța" înlocuirilor. Dacă descoperă că înlocuirea este neregulamentară trebuie imediat să acționeze avertizorul sonor, să ridice o mână mișcând-o stânga-dreapta și să anunțe că "cererea de înlocuire este neregulamentară". În acest caz al doilea arbitru trebuie să se deplaseze imediat la masa scorerului ca să confirme sau nu ilegalitatea. Dacă se confirmă, al doilea arbitru trebuie să respingă înlocuirea. Primul arbitru trebuie să sancționeze echipa pentru întârziere. Scorerul trebuie să înregistreze sancțiunea pentru întârziere în foaia de arbitraj. Al doilea arbitru trebuie să verifice dacă scorerul a înscris corect în foaia de arbitraj sancțiunea.

2.3.4 În cazul în care o echipă cere mai mult decat o înlocuire, atunci procesul se realizează consecutiv (pe perechi) astfel încât scorerul să poată verifica dacă înlocuirile sunt regulamentare. Scorerul trebuie să urmeze aceeași procedură pentru fiecare înlocuire. Scorerul privește catre plăcuță și numărul de pe tricoul jucătorului. Dacă înlocuirea este regulamentară, o va înregistra imediat în foaia de arbitraj și apoi va semnaliza încheierea înregistrării prin ridicarea ambelor mâini.

2.3.5 În cazul în care se folosește procedura de înlocuire cu ajutorul tabletei, scorerul verifică dacă numerele jucătorilor implicați în înlocuire sunt cele apărute în foaia de arbitraj electronică. Este necesară o atenție sporită întrucât în același moment poate avea loc o schimbare de Libero. La sfârșitul înlocuirii (lor) este necesara în continuare semnalizarea încheierii înregistrărilor prin ridicarea ambelor mâini.

2.4 Scorerul trebuie să înregistreze sancțiunile în foaia de arbitraj numai sub directa îndrumare a celui de al doilea arbitru.

2.5 Scorerul trebuie să înregistreze , la rubrica Observații, înlocuirea normală sau excepțională ce se produce datorită accidentării unui jucător. Această înregistrare trebuie să cuprindă numărul jucătorului accidentat, setul și scorul din momentul accidentării.

REGULA 26 – SCORERUL ASISTENT

1. Asistentul scorer stă lângă scorer. În cazul în care scorerul devine indisponibil el trebuie să-l înlocuiască.

2. Responsabilitățile lui sunt următoarele:
   2.1. Completează foaia de control a Libero-ului (formularul R-6) și verifică în timpul meciului dacă schimbările jucătorilor Libero sunt regulamentare.
   2.2. Controlează durata TTO și apasă pe sonerie pentru a anunța începutul și sfârșitul acestora.
   2.3. Operează tabela de scor manuală.
   2.4. Verifică dacă tabela de marcaj electronică indică rezultatele și informațiile corecte, iar dacă nu, ia măsuri să îndrepte lucrurile.

2.5. Pe durata TO și TTO îl informează pe al doilea arbitru dacă jucătorii Libero se află "în teren" sau "afară" folosind semnalizările similare, dar numai cu o singură mana pentru fiecare echipă.
2.6. Să ofere Președintelui Juriului de Meci informații scrise despre durata fiecărui set și ora de începere și ora de terminare a meciului
2.7. Dacă este necesar îl poate ajuta pe scorer prin apăsarea pe avertizorul sonor în cazul unei înlocuiri.

3. Numele asistentului scorer trebuie înscris în foaia de arbitraj; el *trebuie* să semneze foaia de arbitraj la sfârșitul jocului.

REGULA 27 - ASISTENȚII DE LINIE

1. În special la meciurile internaționale de înalt nivel este foarte importantă activitatea asistenților de linie. Toți candidații și arbitrii internaționali trebuie să fie familiarizați cu activitatea asistenților de linie în cazul în care la meciurile internaționale vor fi nominalizați ca asistenți de linie.

2. Organizatorii trebuie să asigure câte un steguleț de aceeași culoare fiecărui asistent de linie. Culoarea stegulețului trebuie să fie contrastantă cu culoarea podelei. Pentru competițiile oficiale și mondiale ale FIVB, culoarea stegulețelor trebuie să fie roșie sau galbenă.

3. Asistenții de linie:
3.1. Trebuie să se afle echipați în sala de joc sau în camera pentru alcool-test cu 45 minute înainte de începerea meciului. (protocolul FIVB).
3.2. Trebuie să-și cunoască activitatea atât în cazul cu 4 asistenți cât și în cazul cu 2 (vezi Diagrama 10 din Regulament).
3.3. Trebuie să semnalizeze orice greșeală care se petrece aproape de linia de care răspunde și, de asemenea, cele ce se petrec în momentul loviturii de serviciu.
3.4. Dacă o minge atinge antena, trece pe deasupra sau prin afara ei, către terenul advers, atunci asistentul cel mai aproape de direcția mingii trebuie să semnalizeze greșeala.
3.5. Greșelile trebuie semnalizate foarte clar, pentru a fi siguri că au fost vazuți de către primul arbitru.

4. Între două faze de joc asistentii de linie trebuie să stea în poziția de repaus.

5. Pe durata timpilor de odihnă și a timpilor tehnici de odihnă, asistenții de linie trebuie să se deplaseze în colțurile ariei de joc cele mai apropiate de poziția lor.

REGULA 28 - SEMNALIZĂRILE OFICIALE

1. Arbitrii trebuie să folosească numai și numai semnalizările oficiale. Utilizarea oricăror altor semnalizări trebuie evitată. În orice caz, dacă sunt absolut necesare, pot fi folosite în mod excepțional doar pentru ca semnalizarea să fie mai bine înțeleasă de membrii echipelor.
   Apreciem că voleiul trebuie să fie în ton cu vremurile. Din această perspectivă s-a decis, încă din anii 90 că este necesar să se modifice anumite aspecte ale secvențialității semnalizărilor și a deplasării celui de al doilea arbitru. Această nouă modificare este doar o extindere a cadrului în care se fac deplasările arbitrului.
   Pe scurt, al doilea arbitru nu va mai repeta, așa cum era solicitat cu o mică întârziere, semnalizările primului arbitru. În continuare detaliem cazurile ce pot apărea într-un meci.

2. **Decizie luată de primul arbitru.** Primul arbitru va fluiera sfarşitul fazei (sau greşeala), va indica echipa la serviciu, apoi natura greşelii şi, dacă este necesar, jucătorul care a greşit. Al doilea arbitru nu va face nici o semnalizare ci doar se va deplasa pe partea echipei care a greşit. Contactul vizual cu primul arbitru este incă necesar. Se aşteaptă de asemenea sprijinul celui de al doilea arbitru în deciziile legate de mingiile „atinse" sau „patru lovituri". Acest sprijin se poate face înaintea deplasarii celui de al doilea arbitru, astfel încât primul arbitru să aibă informaţia cât mai rapid.

3. **Decizie luată de al doilea arbitru** (ex. greşeli la fileu, blocaj neregulamnetar al unui jucător din linia a II-a, atac neregulamentar al unui jucător din linia a II-a, minge atingând antena sau trecând prin spaţiul exetrior către terenul advers, etc.). Al doilea arbitru va fluiera, va semnaliza natura greşelii, dacă este necesar va indica jucătorul care a greşit, apoi va face o pauză aşteptând ca primul arbitru să indice echipa care va servi şi după aceea, va repeta semnalizarea acestuia.

4. **Solicitarea unui TO.** Aceasta intră in responsabilităţile celui de al doilea arbitru dar şi primul arbitru îl poate acorda dacă cel de al doilea arbitru nu a sesizat cererea antrenorului. În cazul în care cel de al doilea arbitru fluieră, el va face semnalizarea oficială (forma T) şi va indica, succesiv, echipa care a solicitat TO.

5. **Faza se repetă/ dublă greşeală.** Cum ambii arbitri pot fluiera o astfel de greşeală (ex. minge străină în teren, accidentare ce duce la oprirea fazei de joc, doi jucători adverşi ating fileul in acelaşi timp) şi implicit să folosească semnalizarea oficială, revine în sarcina primului arbitru să indice echipa care va servi. Al doilea arbitru va repeta semnalizarea numai dacă el a fluierat oprirea fazei.

6. **Ambii arbitri fluieră în acelaşi timp dar din cauze diferite.** În acest caz, fiecare arbitru va indica natura greşelii pe care a fluierat-o dar cum numai primul arbitru va decide asupra a ce va urma, NUMAI PRIMUL ARBITRU va semnaliza „dublă greşeală" şi va indica echipa la serviciu.

7. **Jucătorul serveşte prea repede (înaintea fluierului).** Revine numai primului arbitru sarcina de a semnaliza „dubla greşeală" şi succesiv, echipa care va servi.

8. **Sfărşitul setului.** Aici numai primul arbitru va fluiera. Dacă primul arbitru nu reacţionează, cel de al doilea arbitru poate comunica primului arbitru discret, folosind semnalizarea dar decizia rămâne in sarcina primului arbitru.

9. **Pe scurt:** Când greşeala este fluierată de primul arbitru, al doilea arbitru nu va repeta semnalizările acestuia; dar dacă greşeala este fluierată (şi semnalizată) de al doilea arbitru, acesta trebuie să indice echipa la serviciu numai succesiv semnalizării făcute de primul arbitru. Când al doilea arbitru fluieră o greşeală (ex. atingerea fileului) el trebuie să aibă grijă ca semnalizarea să se facă pe partea echipei care a greşit (regula 28.1). De exemplu: dacă un jucător al echipei din dreapta fileului îl atinge, al doilea arbitru va trebui să fluiere imediat ce greşeala s-a produs şi să se deplaseze de acea parte astfel incât semnalizarea să se facă pe partea dreaptă a fileului şi nu „prin" acesta.

10. Arbitrii trebuie să fluiere prompt și să aibe siguranță în semnalizarea greșelilor (Regulile 22.2, 23.3, 24.3) luând în considerație următoarele:
    10.1. nu trebuie să fluiere o greșeală la presiunea publicului sau jucătorilor;
    10.2. când este sigur că s-a comis (de către el sau de unul dintre colegi) o eroare în aprecierea unei faze, el poate şi chiar trebuie să o corecteze, cu condiția ca acest lucru să fie realizat imediat.

11. Arbitrii și asistenții de linie trebuie să fie atenți la aplicarea și utilizarea semnalizării "minge afară":
    11.1. toate mingile care ies direct „afară" după un atac sau blocaj advers trebuie semnalizate ca "minge afară" (semnalizarea 15 pentru arbitri și semnalizarea 2 pentru asistenții de linie).
    11.2. dacă după un atac mingea depășește fileul și iese afară dar este atinsă de un jucător de la blocaj sau alt jucător al echipei în apărare, atunci semnalizarea este "minge atinsă" (semnalizarea 24 pentru arbitri și semnalizarea 3 pentru asistenții de linie).
    11.3. dacă după prima, a doua sau a treia lovitură o minge iese afară în partea terenului propriu atunci semnalizarea este "minge atinsă" (semnalizarea 24 pentru arbitri și semnalizarea 3 pentru asistenții de linie).
    11.4. dacă, după un atac, mingea lovește banda superioară a fileului și iese afară în partea proprie a terenului, fără ca blocajul advers să atingă mingea, atunci semnalizarea este "minge afară" (semnalizarea 15), dar imediat după aceea trebuie să indice jucătorul care a atacat (în așa fel încât oricine să poată înțelege că mingea nu a fost atinsă de blocaj). Dacă în schimb mingea a fost atinsă de blocaj, se va folosi tot semnalizarea "minge afară" (semnalizarea 15), dar imediat trebuie să fie indicat blocajul.

12. Când un atac, efectuat prin lovirea mingii aflate mai sus de marginea superioară a fileului şi provenită dintr-un pas în degete al Libero-ului aflat în propria zonă de atac, devine efectiv, arbitrul trebuie să semnalizeze "greșeală a loviturii de atac" (semnalizarea 21) și să indice jucătorul Libero.

13. Semnalizările cu steagul ale asistentilor de linie sunt foarte importante din punctul de vedere al publicului și al participanților. Primul arbitru trebuie să verifice semnalizările asistenților de linie si, dacă nu sunt în regulă, el le poate corecta.
    În timpul meciurilor internaționale de înalt nivel, unde viteza mingii poate ajunge la 100-120 km/h, este foarte important ca asistenții de linie să se concentreze asupra modificării direcţiei mingii, în special datorită atingerilor de către blocaj a mingei înainte de a ieși afară.

14. Dacă mingea nu depășește planul vertical al fileului dupa a treia lovitură a echipei, atunci :
    14.1. dacă jucătorul care a atins ultimul mingea o lovește apoi din nou, se va folosi semnalizarea "dublu contact".
    14.2. dacă un alt coechipier atinge mingea, se va folosi semnalizarea "patru lovituri".

CONDUCEREA MECIULUI

PROCEDURILE ARBITRILOR - ÎNAINTE, ÎN TIMPUL ŞI DUPĂ MECI (vezi și PROTOCOLUL INTERNAŢIONAL AL JOCULUI DE VOLEI)

1. Înaintea jocului:

1.1. Arbitrii pregătesc începerea meciului așa cum este stipulat în "protocol":
1.2. Arbitrii trebuie să se prezinte în sala, echipați în uniforme, cu cel puțin 45 minute înainte de începerea meciului.
1.3. Primul arbitru, al doilea arbitru și arbitrul de rezerva precum și scorerii și asistenții de linie trebuie să se supună alcool-test-ului în prezența unui doctor desemnat de organizatori.
1.4. Dacă primul arbitru nu ajunge la timp, al doilea arbitru trebuie să înceapă procedurile pentru începerea meciului, după ce solicită autorizarea Comitetului de Control.â
1.5. Dacă primul arbitru nu vine deloc la meci sau nu "trece" alcool-test-ul sau nu este apt de a conduce jocul din motive medicale, atunci al doilea arbitru trebuie să-i preia prerogativele iar arbitrul de rezervă devine al doilea arbitru. În cazul când nu exista arbitru de rezervă, atunci organizatorii, împreuna cu nou desemnatul primul arbitru, vor decide cine va fi al doilea arbitru.

2. În timpul meciului:

2.1. În momentul loviturii de serviciu primul arbitru verifică așezarea echipei la serviciu iar al doilea arbitru pe cea a echipei la primire. În momentul serviciului, al doilea arbitru trebuie să se afle obligatoriu pe partea echipei la primire. După serviciu se poate deplasa de-a lungul liniei laterale, de la linia de centru până cel mult la linia de atac. În timpul atacului el trebuie să se afle, de asemenea, pe partea blocajului (echipei în aparare). Deci, în timpul meciului, el trebuie să-și schimbe poziția încontinuu.
2.2. Primul arbitru trebuie să privească mingea și contactul ei cu jucătorii, echipamentul auxiliar sau obiectele interzise. El trebuie să verifice în primul rând dacă lovirea este regulamentară. În momentul loviturii de atac trebuie să privească către atacant și minge, iar posibila traiectorie a acesteia trebuie să o menţină în raza vizuală. Dacă mingea este jucată pe fileu el trebuie să se uite pe direcția planului vertical al fileului.

2.3. Dacă unul dintre membrii echipelor aflați pe banca de rezerve sau în aria de încălzire are o conduita incorectă, al doilea arbitru trebuie să-l informeze pe primul arbitru imediat ce mingea este “afară din joc”. Primul arbitru este cel care va aplica sancțiunea.

2.4. Dacă al doilea arbitru fluieră o greșeală de poziție la echipa la primire, imediat după aceea trebuie să arate natura greşelii folosind semnalizările oficiale și succesiv trebuie să indice exact jucătorii care au greșit.

2.5. Conform Regulamentului trebuie penalizată prima greșeală. Faptul că primul și al doilea arbitru au responsabilități diferite, face foarte important faptul ca aceștia să fluiere imediat greșeala văzută. Faza se oprește la fluierul unuia din arbitri (Regula 8.2-Minge afară din joc). Al doilea arbitru nu mai are dreptul să fluiere după primul arbitru pentru că faza de joc s-a încheiat deja după primul fluier. Dacă cei doi arbitri fluieră unul după altul, pentru greșeli diferite, ei pot crea confuzii în rândul publicului, jucătorilor, etc.

2.6. De obicei al doilea arbitru (textul Regulamentului spune “arbitrii”) este cel ce autorizează cererile pentru întreruperile regulamentare de joc dar numai când mingea este “afară din joc”. Dacă cel de-al doilea arbitru nu a observat o cerere de întrerupere regulamentară, primul arbitru poate să o autorizeze, ajutându-l astfel pe colegul său.

2.7. Dacă al doilea arbitru observă în timpul meciului gesturi sau cuvinte nesportive între adversari, trebuie să-l informeze pe primul arbitru la prima oprire a jocului; acesta este obligat să acorde avertisment sau sancțiune în funcție de gravitatea conduitei.

2.8. *RELUĂRI DE FAZE*

În timpul competițiilor oficiale și mondiale ale FIVB, televiziunea gazdă poate cere “o întârziere pentru reluări de faze”, dacă există instalația necesară agreată de către Comitetul de Organizare și de către Comitetul de Control al FIVB. Această instalație este compusă dintr-o lampă electrică, poziționată pe stâlpul din fața primului arbitru și conectată la reprezentantul televiziunii. Acesta va semnaliza prin aprinderea lămpii ori de câte ori va trebui “amânată” repunerea mingii în joc, pentru a permite transmiterea reluării fazei precedente.
Această procedură va putea fi aplicată de cel mult 8 (opt) ori pe set, iar întârzierea dintre două faze de joc nu trebuie să fie mai mare de 7 (șapte) secunde de fiecare dată.

2.9. *INTERVALE (Regula 18.1)*

Această Regulă precizează:

“Intervalul dintre seturile 2 şi 3 poate fi extins până la 10 minute la cererea organizatorilor”.

În timpul acestui interval, echipele și arbitrii trebuie să părăsească aria de control după cel de-al doilea set și să meargă la vestiare. Ei vor trebui să revină în aria de joc cu trei minute înainte de începerea setului al treilea.

Pentru intervalele normale (3 minute) dintre seturile 1-4 :

ECHIPELE: La finalul fiecărui set, cei șase jucători ai fiecărei echipe se vor alinia pe linia de fund a propriului teren. La semnalizarea primului arbitru, echipele vor schimba terenurile. După ce au trecut de stâlpii fileului, jucătorii se pot îndrepta direct către băncile de rezerve.

SCORERUL: După ce arbitrul a fluierat sfârșitul ultimei faze de joc a setului, scorerul trebuie să pornească ceasul pentru a cronometra durata intervalului.

2'30" – Al doilea arbitru va fluiera sau scorerul va apăsa avertizorul sonor.

ECHIPELE: La indicația celui de-al doilea arbitru, cei șase jucători înregistrați pe fișa cu pozițiile inițiale vor intra direct pe teren.

ARBITRII: Al doilea arbitru va verifica pe rând, la fiecare echipă, pozițiile jucătorilor comparându-le cu cele înscrise pe "fi;ele cu poziţia iniţială". Apoi va autoriza și intrarea jucătorului Libero.

Culegătorul de mingi va oferi mingea jucătorului la serviciu.

3'00 – Primul arbitru fluieră pentru a autoriza serviciul.

Intervalul dinaintea setului decisiv:

ECHIPELE: La finalul setului al patrulea, cei șase jucători ai fiecărei echipe se aliniază pe linia de fund a propriului teren. La fluierul primului arbitru, se vor îndrepta apoi direct spre băncile lor de rezerve.

CAPITANII: Se prezintă la masa scorerului pentru *tragerea la sorți*.

ARBITRII : Se prezintă la masa scorerului pentru a efectua *tragerea la sorți*

2'30" – Al doilea arbitru fluieră sau scorerul apasă soneria.

ECHIPELE: La indicația celui de-al doilea arbitru, cei șase jucători înregistrați pe fișa cu pozițiile inițiale vor intra direct pe teren.

ARBITRII: Al doilea arbitru va verifica pe rând, la fiecare echipă, pozițiile jucătorilor comparându-le cu cele înscrise pe "fişele cu poziţia iniţială". Apoi va autoriza și intrarea jucătorului Libero și va da mingea jucătorului ce urmeaza să servească.

3'00 – Primul arbitru fluieră pentru a autoriza serviciul.

Când echipa care conduce marchează punctul 8 (opt):

ECHIPELE: După sfârșitul fazei de joc, cei șase jucători ai fiecărei echipe se vor alinia pe linia de fund a propriului teren. La semnalul primului arbitru, ele vor schimba terenurile fără întârziere mergând direct în terenul de joc opus.

ARBITRII: Al doilea arbitru verifică dacă echipele se află în ordinea la rotație corectă (care jucător se află în poziția 1 pentru fiecare echipă) și dacă scorerul este pregătit să continue setul. Apoi îi va semnaliza primului arbitru că totul este în regulă.

Pe durata T.O., a T.T.O. și a intervalelor, al doilea arbitru va îndruma jucătorii să se deplaseze în apropierea băncilor de rezerve pentru a lăsa spațiu liber celor șase ștergători de teren.

3. După meci

Cei doi arbitri se vor așeza în fața scaunului arbitrului așa cum se indică în protocolul FIVB. În acest timp jucătorii celor două echipe se vor alinia la propria linie de fund. La fluierul primului arbitru jucătorii se vor deplasa de-a lungul liniilor laterale, vor da mâna cu arbitrii și, deplasându-se în lungul fileului, își vor strânge mâinile cu adversarii îndreptându-se spre propriile bănci de rezerve. Primul și al doilea arbitru se vor deplasa apoi în lungul fileului către masa scorerului unde vor verifica și semna foaia de arbitraj şi vor mulțumi scorerilor și asistenților de linie pentru activitatea lor.

Si totuși activitatea arbitrilor nu s-a încheiat ! Ei trebuie să verifice comportarea membrilor echipelor și după ce meciul s-a încheiat ! Atâta timp cât ei se mai află în aria de control orice comportare incorectă va fi raportată Juriului de Meci și va fi înregistrată în foaia de arbitraj la rubrica Observații sau într-un raport separat.

PROTOCOLUL DE ÎNCEPUT AL MECIURILOR DE VOLEI

Pentru competițiile internaționale, mondiale și oficiale ale FIVB există două alternative ale protocolului în funcție de posibilitățile de încălzire a echipelor înainte de meci (sala auxiliară prevăzută cu fileu și mingi).

Alăturat prezentăm protocolul ce va fi aplicat în toate competițiile pe plan național.

Timp	Descriere	Actiunile arbitrilor	Actiunile echipelor	Observatii
-30 min	Verificări	-A1 verifică legitimațiile de joc; -arbitrii urmăresc completarea corectă a foii de arbitraj; -se face înscrierea liberoului (dacă e cazul); -obțin semnăturile de la directorul de concurs, asistența medicală (verifică existența trusei medicale); -aleg și verifică cinci sau două mingi de joc; -verifică înălțimea podiumului (scaunului) pentru A1 (daca este cazul).	-echipele se pot încălzi cu sau fără mingi în aria de joc dar nu la fileu;	-A1 și A2 intră în același timp în sală (de preferat împreună cu asistenții de linie); -A1 verifică legitimațiile de joc urmărind: valabilitate, nume echipă, viza federației, viza medicală cf. Ordinului MS, corespondența între numărul de jucători și numărul de legitimații și între "tabel" și legitimații;
-16 min	Verificare fileu	-A2 asistat de A1 măsoară înălțimea fileului dar verifică și protejarea stâlpilor, antenele, benzile laterale și tensiunea fileului.	- echipele eliberează aria de joc, oprind încălzirea;	
-15 min	Tragerea la sorți	-A1 și A2 efectuează tragerea la sorți în fața mesei scorerului și apoi A1 informează scorerul despre rezultatul ei	-căpitanii echipelor se prezintă la masa scorerului unde se efectuează tragerea la sorți; -după aceasta căpitanii și antrenorii echipelor semnează foaia de arbitraj; -oficialii echipelor merg la propriile bănci pentru rezerve;	- A1 se va așeza faţă în faţă cu A2 în fața mesei scorerului; - A1 fluieră chemând căpitanii; le indică fețele monedei, o aruncă în sus și apoi o prinde în mana; după ce căpitanii au ales, A1 comunică scorerului: "echipa A este ….. și are serviciul/recepția". -se invită căpitanii să semneze foaia de arbitraj; -apoi sunt chemați antrenorii echipelor pentru a semna; după aceasta li se înmâneaza fișele cu poziția inițială (pentru tot meciul - 5 seturi a câte două exemplare); -dacă e cazul , A1 fluieră şi supraveghează schimbarea terenurilor;
-14 min	Încălzirea oficială la fileu	-A1 fluieră și semnalizează pentru a anunța echipelor începutul încălzirii oficiale (10 minute împreună sau 5 minute pentru fiecare echipă	-echipele încep încălzirea oficială la fileu;	-nu se fluieră începutul încălzirii oficiale până nu sunt obținute toate semnăturile pe foaia de arbitraj; -se verifică ariile de încălzire și pedeapsă, se discută detaliile

		separat); -arbitrii verifică mingile de joc, plăcuțele de înlocuire, echipamentul necesar jocului (foaia de arbitraj, avertizor sonor, echipament de joc etc.); ei verifică și echipamentul adiţional; -arbitrii instruiesc scorerul, asistenții de linie, copiii de mingi, ștergătorii;		colaborării scorer- A2 (cine fluieră începutul și sfârșitul TTO -marcator, scorer,A2 sau acordarea inlocuirilor de jucători); -A1 supraveghează conduita echipelor în timpul încălzirii;
-12 min	Fișele cu poziția inițiala	-A2 trebuie să se asigure că antrenorul fiecărei echipe a prezentat fișa cu poziția inițiala în două exemplare ; va verifica dacă acestea sunt corect completate, semnate și sunt identice; -A2 va preda un exemplar scorerului și unul observatorului;	-antrenorul fiecărei echipe prezintă A2 sau arbitrului scorer fișele cu poziția inițială în câte două exemplare;	-A2 împreună cu scorerul verifică înscrierea corectă a informațiilor din fișa cu poziția inițială în foaia de arbitraj; - A2 trebuie să aştepte preluarea fişei cu poziţia iniţială de la ambele echipe înainte de a le preda scorerului;
- 4 min	Sfârșitul încălzirii oficiale	- A1 fluieră anunțând sfârșitul încălzirii oficiale; - arbitrii cer observatorului permisiunea de a începe meciul;	- jucătorii se îndreaptă către băncile pentru rezerve; - dacă jucătorii au nevoie să își schimbe tricourile aceștia pot și trebuie să părăsească sala pentru cât mai scurt timp; - la fluierul A1 toți jucătorii se aliniază la linia laterala pe partea băncilor pentru rezerve	- echipele se aliniază pentru salut la linia laterală unde se verifică dacă toți jucătorii sunt echipați regulamentar; - căpitanul echipei va fi aşezat primul lângă arbitrii, urmat de Libero-ul in joc, jucătorii obişnuiţi şi eventual al doilea Libero; - A1 va sta de partea echipei A și A2 de partea echipei B
- 3 min	Prezentarea meciului	- A1 pe partea echipei A și A2 pe partea echipei B împreună cu asistenții de linie și echipele se vor deplasa la mijlocul terenului, perpendicular pe fileu cu fața spre tribuna oficială (sau spre camera principală de luat vederi sau către public-arbitrul va indica acest lucru); - crainicul prezinta meciul; - după anunț A1 fluieră și	-la semnalizarea A1 toți cei 12 jucători ai fiecărei echipe aflați la linia laterală, intră în teren, și se aliniază în mijlocul acestuia cu fața la masa scorerului (sau către camera principală de luat vederi sau către public-arbitrul va indica acest lucru); - dupa ce își dau mâna se întorc de-a lungul fileului	- A1 va indica locul spre care se va sta cu fața în momentul prezentării oficiale. Ordinea de alegere este următoarea: camera de luat vederi principala, tribuna oficială, public, masa scorerului; - plecarea de la linia laterala se face la semnalizarea A1; - după terminarea prezentării meciului de către crainic și la fluierul lui A1 echipele se așează pentru a se saluta strângându-și

		jucătorii celor două echipe își dau mâinile; - A1 și A2 se întorc la masa scorerului	către băncile pentru rezerve; - antrenorul, antrenorul secund, doctorul, terapeutul, cei 6 jucători din formația inițială și Liberoul trebuie să stea pe banca pentru rezerve pentru prezentarea individuală; -jucătorii de rezervă trebuie fie să meargă în aria de încălzire, fie să stea în apropierea băncii de rezerve	mâinile pe sub fileu; -arbitrii, pentru a putea permite strângerea mainilor, se retrag până la linia laterală
-2,30 min	Prezentarea arbitrilor. Prezentarea jucătorilor din formația inițială, a liberoului și a antrenorilor	- A1 și A2 merg la mijlocul terenului, aproape de fileu cu fața spre tribuna oficială (sau spre camera principală de luat vederi sau către public-arbitrul va indica acest lucru) unde vor fi prezentați de crainic; - după prezentare se îndreaptă către posturile lor; - crainicul anunță numele și numărul jucătorilor din formația inițiala și al liberoului și prezintă antrenorii; - A2 împreună cu scorerul vor verifica dacă jucătorii prezentați de crainic care intră în teren sunt cei înscriși pe fișele de poziție; - imediat după prezentarea echipelor, A2 va oferi patru mingi de joc culegătorilor de mingi nr. 1,2 și nr.4, 5; (în cazul sistemului cu cinci mingi de joc; - A2 verifică dacă așezarea jucătorilor pe teren este conformă cu cea din fișa de poziție – ordinea la rotație;	- fiecare jucător de start al formației la serviciu va intra în teren, salutând cu brațele la anunțarea numelui său; - antrenorii se vor ridica în picioare și vor ridica o mână la auzul numelui; - apoi se procedeaza la fel cu echipa la primire; - ceilalți membri ai echipelor vor fi prezentați pe parcursul meciului, când vor intra în teren;	- A2 verifică întâi așezarea echipei la serviciu (este o indicație, nu regulă)

		același lucru îl va face și scorerul; - verifică apoi dacă scorerul și-a terminat înregistrările și e gata de start; - A2 va da mingea de joc jucătorului la serviciu, apoi va ridică mâinile în semn că totul este pregătit pentru începerea meciului;		
0 min	Startul meciului	- A1 va fluiera autorizarea primului serviciu		

Anunțurile crainicului în timpul protocolului și în timpul meciului la competiţiile naţionale

Timp	Descriere
-3 min	**(Echipele pătrund în teren)** **Imediat după ce echipele s-au aliniat la mijlocul terenului** "Bună dimineața/ziua/seara, doamnelor și domnilor, bine ați venit la .....(numele competiției) Meciul nr..... dintre ..... și....."
-2,30 min	**Prezentarea arbitrilor** "Primul arbitru este d-l/d-na.....din..... Al doilea arbitru este d-l/d-na.....din....."
-2,00 min	**Prezentarea formatiilor de start** Vor fi prezentați mai întâi jucătorii de început ai echipei A (cea aflată în partea stânga), Libero-ul și antrenorii (principal și secund). Apoi în aceeasi ordine și echipa B. dacă echipa A este gazdă, atunci echipa B va fi prezentată prima.
T.T.O.	"Primul/al doilea time-out tehnic" - "Sfârșitul primului/celui de-al doilea time-out tehnic"
T.O.	"Time-out cerut de echipa....."
Înlocuiri de jucători	**"**Înlocuire pentru echipa..... Iese jucătorul cu nr.... și intră jucătorul.....(numele).... cu nr. ....."